

(/)

🏠 (/)

> Forhistorisk tid, antikken, arkæologi ([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/)

12)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/>) > Cæsar. Manden og myten

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/sten-og-stjerner\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/sten-og-stjerner)

Cæsar. Manden og myten

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2533

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/caesar-manden-og-myten&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Trine Arlund Hass og Sine Grove Saxkjær (red).

Cæsar. Manden og myten.

Århus Universitetsforlag. 262 sider, rigt ill. 349,95 kr.

Af Anders Ellegaard

Tidligere kendte alle Cæsar, hans historie og to af hans onelinere: "Jacta est alea" og "Veni, vidi, vici." - Men i 1977 afskaffede undervisningsminister Ritt Bjerregaard "Den lille latinprøve" som adgangskrav til gymnasiets sproglige linje, og kendskabet til Cæsar fortonede sig. På universiteterne krævede man tidligere samme prøve for at studere medicin, humaniora og jura. Det sidste fakultet, som afskaffede kravet i 1991, var det medicinske. - For de af os, som var så "heldige" at slide os igennem Mikkelsens lille latinbog, viste det sig at være meget lettere at lære de latinske sprog fransk, spansk og italiensk samt almindelig sprog- og ordforståelse. - Og vi lærte Cæsar at kende.

På Århus Universitetsforlag er udkommet en rigt illustreret antologi med 11 kapitler om Cæsar. Bogen er redigeret af Trine Arlund Hass og Sine Grove Saxkjær, som også har skrevet et kapitel hver. - Anledningen til antologien finder man i efterskriften side 229, som er skrevet af Jan Kindberg Jacobsen og Rubina Raja, som også har skrevet et kapitel i bogen. Takket være betydelige bevillinger fra Carlsbergfondet og Århus Universitets Forskningsfond er danske og italienske arkæologer siden 2018 i gang med at udgrave Cæsars Forum i hjertet af Rom. Stedets historie begynder i den sene bronzealder, altså for mere end 3000 år siden. Stedet er aldrig blevet udgravet før og udgravningen vil dække hele tidsperioden.

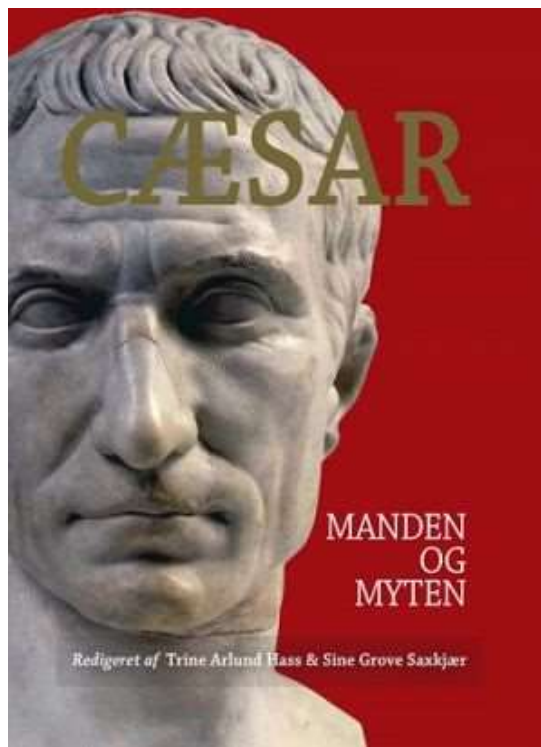
De enkelte forfattere er kun præsenteret ved deres navne. Ingen titel, intet tilhørsforhold, men læsere som har behov for dén viden, kan finde den på nettet. I lighed med mange antologier er kapitlernes emner så forskellige, at det er relevant at nævne de enkelte kapitler med forfatterens navn og en kort omtale af emnet eller emnerne.

I følge kapitel 1 omhandler kapitel 2-7 Cæsar i antikken ifølge samtidige kilder, arkæologi og nye og gamle tekster. Kapitel 8-11 omhandler Cæsars efterliv og den virkningshistorie, han har haft i 2000 år til forskellige tider og på forskellige personer.

Kapitel 1. "Cæsars liv og efterliv." Trine Arlund Hass og Sine Grove Saxkjær. - Hvem var Cæsar? En kort biografi fra fødslen d. 11 juli, år 100 fvt. til mordet d. 15. marts, år 44 fvt. Han var en organisatorisk leder på mange områder og har fascinationskraft også i dag. - Sidst i kapitlet resumeres de efterfølgende kapitler.

Kapitel 2. "Cæsar og Cicero i Rom: politik, retorik og litteratur." Henriette van der Blom. Cæsar set med Ciceros øjne. - Skulle man reformere den gamle styreform eller ændre den med en stærk mand (Cæsar) forrest? - Jordreformer til fordel for veteraner og almindelige borgere. - Retorik som grundlag for at drive politik. - Cæsars commentarii: "Gallerkrigen" og "Borgerkrigen."

Kapitel 3. "Forfatteren Gaius Julius Cæsar." Per Methner Rasmussen. Cæsar var en flittig og dygtig skribent og stilist, hvilket fremgår af eksemplerne. En stor forfatter med et klart og præcist sprog. Hans opbygning af værker kan lidt firkantet siges at være: Indledning, udvikling, afgang. - Målgruppen for Cæsars litteratur var de veluddannede, men den var egentlig rettet mod hele det romerske folk. For de ikkeuddannede var der oplæsninger eller gadeteater.

Kapitel 4. "Cæsars krige og triumfer." Carsten Hjort Lange. Under Romerrigets opbygning var krig, noget man førte mod ydre fjender. Da de var besejrede, vendte man sig så at sige mod sig selv: borgerkrige. Da Cæsar forfulgte Pompeius og gik med sine soldater over floden Rubicon med ordene: Veni, vidi, vici, startede han sin egen borgerkrig. I kapitlet gennemgås baggrunden for og udviklingen af denne krig. - Meget interessant gennemgås også begrebet triumftog. Hvem kunne få ét, og hvordan skulle det gennemføres? Paradoksalt nok var det oprindeligt en hædersbevisning efter at have sejret over en ydre fjende, men hvad så hvis det var efter en borgerkrig? Cæsar fik fem triumftog og én ovation. - En laurbærkrans om hovedet var et sejrssymbol. Cæsar afbildes som regel med en sådan. Onde tunger siger, at han havde den på, fordi han var blevet tyndhåret.

Kapitel 5. "Cæsars Rom." Sine Grove Saxkjær fører os først på en vandretur gennem det moderne Rom, hvor man stadig kan se arkæologiske levn fra Senrepublikken med bygherrer som Sulla og Pompeius. - Cæsar satte store ændringer i byplan, byrum og bygninger i gang. Blandt andet Cæsars Forum. Han understregede herved sin rolle som enehersker. Nogle byggerier blev først afsluttet i Kejsertiden længe efter hans død. Dele af Cæsars byplan kan stadig ses på Roms nuværende byplan.

Kapitel 6. "Cæsar og hans portrætter. Magtens subtile repræsentationer." Jan Kindberg og Rubina Raja. Der findes ingen samtidige portrætter af Cæsar som skulptur eller maleri. Vi er henvist til senere afbildninger, mønter, gemmer og segl. I Senrepublikken brugte man statuer som politiske symboler og voksmasker, som ikke er bevarede. Forskellige portrættypen gennemgås i stil og formål: familiært eller politisk. Datidens store massemedium var mønter, som beskrives.

Kapitel 7. "Cæsar og Kleopatra." Anne Marie Nielsen. En historisk person, som gennem mere end 2000 år måske er endnu mere berømt (berygget?) end Cæsar, var Kleopatra. Hendes liv og historie gennemgås. Hun mødte Cæsar i Alexandria år 47 fvt., efter at han havde sejret over Pompeius i slaget ved Pharsalos. Cæsar var da 52 år, og Kleopatra var 21. Cæsar blev i Ægypten i seks måneder, hvoraf to bestod i en paradesejls op ad Nilen sammen med Kleopatra. Kleopatra fødte sønnen Cæsarion, som Cæsar vedkendte sig. - Andre indslag er: Marcus Antonius, Octavian/Alexander, rejser til Rom og Tyrkiet. - Hvordan døde Kleopatra? Det vides ikke, men historien om, at hun lod en slange bide sig, er god. - Var Kleopatra smuk? Det vides faktisk heller ikke, så vi må "nøjes" med Elizabeth Taylor i filmrollen som Kleopatra. Den franske filmplakat er gengivet i bogen på side 126. Suk!

Kapitel 8. "Cæsar i historieskrivning, Tyrannen eller den visionære statsmand." Jesper Majbom Madsen. Ville Cæsar have personlig magt, eller var han en del af den politiske elites spil om magt og indflydelse; og mere visionær og kompromisløs end andre senatsmedlemmer? Cæsar lagde grunden til afslutningen af Senrepublikken og begyndelsen på monarkiet/kejserdømmet. - Gennem tiden er Cæsars liv og historie blevet fortolket i flere retninger af politikere og historikere. Alt efter målet. - Machiavelli, Oplysningstiden i Europa, ideologisk, USA's forfatning, monarki ctr. oligarkisk tyranni, Theodor Mommsens professionalisering af historieforskningen... emnerne er mange. - Hvordan ser moderne historikere på Cæsar? Der gennemgås flere teorier og flere historikeres og en psykologs syn på ham. - Afslutningsvis gennemgås den antikke historieskriver Cassius Dio's historie om og syn på Cæsar.

Kapitel 9. "Cæsar i middelalderen. Cæsars ånd." Lars Kjær. Mester Gregorius beskrev Vatikanobelisken, som ikke indeholdt Cæsars knogler. - I middelalderen begyndte man at forvente mere af en regent end krigsheld og gaver; nationsdannelsen begyndte i 1100-tallet. - I 1208 skrev Saxo Gesta Danorum. - Cæsar i det tyske rige og i Storbritannien. - Har der været en dansk sammenligning? Knud Lavard? Der er ligheder. - Som helt kan Cæsar ses som flertydig. Et politisk geni og en eminent kriger, men uden mådehold. - Hos Dante er han i limbo, hvor han skånes for pinsler, men hans ånd har ingen fred.

Kapitel 10. "Måtte de dræbe ham? Et kontroversielt spørgsmål i renæssancens politiske tænkning." Marianne Pade. Da Vergil viste Dante rundt i Helvede var de tre nederste: Judas, Brutus og Cassius. De to sidstnævnte var med til at myrde Cæsar. De havde støttet Pompeius ved slaget ved Pharsalos, men de blev af Cæsar benådet og belønnet med høje embeder. - Renæssancen i Italien var en brydningstid med konkurrence mellem fyrster og byer. Firenze var én af de mest toneangivende byer og gik ind for republikken som modsætning til monarkiet. Cæsar og kejsere var derfor skurke, medens Brutus og Cassius var helte. - Guarino af Verona (1374-1460), som var lærer for Leonello d'Este, skrev neutrale og kommenterende randbemærkninger i Cæsars Gallerkrigen og Borgerkrigen. De var både et fyrstespejl og en kommentar til debatten om Cæsars historiske rolle. - Polemikken om Scipio og Cæsar mellem

Guarino og humanisten Poggio Bracciolini (1380-1459) drejede sig om spørgsmålet: Hvem var størst, Scipio eller Cæsar? En politisk og filologisk duel på ord og mening. Republik eller enevælde? - I 1500-tallet blev græsk litteratur oversat til moderne sprog. Plutarchs biografier blev oversat til latin og moderne sprog. I 1579 blev de sidstnævnte oversat fra fransk til engelsk. Shakespeare må have læst dem. Han skrev skuespillet Julius Caesar, hvor Brutus elskede Cæsar, men elskede Rom højere. Fokus er på magt eller menneskelighed, den enkelte eller fællesskabet, loyalitet eller ansvar.

Kapitel 11. "Cæsar i Danmark. Cæsariske iscenesættelser." Trine Arlund Hass. Fokus er på 1800-tallet og på tre danske forfattere. - Århundredet bød på mange og store forandringer. Ny grundlov, ny styreform, indskrænket territorium, Guldalderen, industrialiseringen, vandringen fra land til by m.m. - Søren Aabye Kierkegaard (1813-1855) skrev med en lille omskrivning fra Cæsar: jeg kom, jeg så, hun vandt. I en anmeldelse skrev han at Cæsar holdt sig oprejst under mordet indtil han så, at Brutus var med. I "Om Begrebet Angest" skrev han med henvisning til Cæsars Fortuna (lykke): "seil Du kun, Du fører Cæsar og hans Lykke." - Hos H.C. Andersen (1805-1875) blev en dreng i "Lykke Peer" kaldt Cæsar, fordi han snublede over sine ben: Cæsar faldt og døde. I "Kun en Spillemand" står der "...fast i sin beslutning som Cæsar ved Rubicon." - Sophus Claussen (1865-1931) skrev i 1891 digtet "Cæsarer." Digtet blev i 1891 trykt på forsiden af dagbladet København. I 1917 blev digtet omskrevet og bragt i digtsamlingen "Fabler." Digtet er meget politisk og sammenholder militær og politisk ledelse i Claussens samtid med Cæsar og Napoleon.

Som det fremgår af denne gennemgang af de enkelte kapitler, er antologien et facetteret billede af personen Cæsar og den betydning og de fortolkninger, han har haft gennem tiden og stadig har. Det anføres i indledningen, at man kan læse bogen fra ende til anden i den rækkefølge kapitlerne står, eller man kan vælge at læse de kapitler, hvis emne man er mest interesseret i. Uanset, hvad man vælger, er det en fremragende bog med mange meget interessante kapitler skrevet af specialister indenfor hver deres område. Bogen er smukt trykt med en meget flot indbinding. De flot trykte illustrationer er mange og oplysende.

Hvad var det nu lige en kvæstor lavede? Og hvad var forskellen på en folketribun og en militærtribun? Svarene kan findes i det lille leksikon bagerst i bogen: Ordforklaringer, Termer og begreber. Det indeholder de romerske embeder, institutioner osv. beskrevet ud fra deres funktion på cæsars tid. Tak! Det er genialt! - Der er desuden en tidslinje fra 753 fvt., hvor Rom traditionelt grundlægges, til 2007, hvor computerspillet Assassin's Creed blev udgivet. Tidslinjen er meget omfattende med personer og hændelser fra hele den vestlige verden. - Bagerst i bogen er der et indeks og en billedkreditering.

Her får man et flot status quo på den danske Cæsarforskning skrevet af specialister med mange forskellige specialer.

[Historie-online.dk, den 18. november 2020]

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/sten-og-stjerner\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/sten-og-stjerner)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<http://www.historie-online.dk/boger/danmarks-oldtid-i-landskabet>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/tiberius-en-biografi>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/kommentar-til-historien-om-danmark->